

Izdaja Zavod za gospodarsko propagando - Domžale, Ljubljanska 92 - Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Milan Flerin - Izhaja vsakega 25. v mesecu - Ziro račun 600-20/602-6 - Cena 20 dinarjev - Tiska tiskarna Toneta Tomšiča v Ljubljani

Občinski poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE DOMŽALE

Aktualni problemi naše vasi

V dneh 2. in 3. marca je glavni odbor SZDL Slovenije obravnaval na svoji 6. razširjeni seji aktualne probleme kmetijstva na vasi. Po referatu Rudija Čačinoviča se je razvila bogata razprava, s katero je bila nakazana pot nadaljnjega razvoja našega kmetijstva in vasi. Osnovne misli referata in večine razprav so osvetlile predvsem naslednje probleme:

Na področjih, kjer so ugodni pogoji za uporabo modernih agrotehničnih sredstev, je treba vložiti vse napore za pridobivanje zemlje in za večanje površin socialističnega sektorja, ki je nosilec pospešenega razvoja kmetijstva in s tem socialistične preobrazbe vasi. Čimprej mora družbeni sektor proizvajati toliko proizvodov za trg, da bo kril potrebe nekmečkega prebivalstva v mestih in industrijskih središčih. S tem pa prevzema družbeni sektor kmetijstva tudi odgovorne naloge pri oblikovanju življenjskega standarda.

Na plenumu je bilo dosti govora o socialnih problemih, ki danes nastajajo na slovenskih kmetijah. Posebno pereči so problemi v hribovitih predelih, kjer nastaja vprašanje obdelovanja zemlje, plačevanja davkov, skrb za stare in onemogle itd. V Sloveniji je danes skoraj 10.000 kmetij, kjer živijo ostareli, za delo le delno sposobni in nesposobni. To predstavlja 16.500 ljudi, od katerih jih je približno polovica v hribovitih predelih. Vse te pojave imajo tudi druge države po svetu, ne samo mi. Predvsem se pojavljajo tam, kjer se hitro razvija industrija. Vsem tem pojavom ni vzrok socializacija kmetijstva, ampak odpiranje vedno novih delovnih mest v nekmetijski dejavnosti, ki privablja in vključuje delovne ljudi iz vasi ne več kot služkinje in najemne delavce, temveč kot aktivne tvorce novih družbenih odnosov. To pa pomeni živeti aktivneje, popolneje — napredneje. V Sloveniji se je v letih

1953—1961 odselilo iz kmetijstva preko 90.000 delavcev. Odselili so se predvsem delavci med 15. in 40. letom. Seveda je razumljivo, da je bil največji odliv iz višinskih naselij. Računa se, da je brez delovne sile ostalo okoli 16.000 ha. Tako stanje bi nastalo tudi brez odkupovanja zemlje in socializacije kmetijstva. Zato je skupna družbena skrb reševati nastale socialne probleme.

Druga kategorija kmečkih ljudi so polproletarci, ki dnevno odhajajo na delo izven kmetijstva, kar povzroča predvsem močno porazdeljena lokacija slovenske industrije pa tudi različne druge možnosti zaslužka. Taki kmetje-delavci so proizvodnjo na kmetiji prilagodili svoji zaposlitvi in jo počasi zanemarili. Taka kmetija ne proizvaja za trg, ampak pretežno za lastno potrošnjo. To pa je bilo možno le v času, ko delovne organizacije še niso bile ostro postavljene pred zahtevo po visoki produktivnosti dela. V prehodni dobi razvoja našega nekmetijskega gospodarstva je tak način življenja pomenil višji standard, vendar pomeni v kmetijstvu slabo obdelavo razdrobljenih parcel, ki so bile v precejšnji meri sposobne intenzivne moderne obdelave. Danes pa smo na stopnji nagrajevanja po delu. Nagrajevanje po delu ob moderni tehnologiji pa zahteva, da se delovni ljudje posvetijo v celoti svojemu poklicu, kmet-delavec je že postavljen pred odločitve: intenzivnejše delo na delovnem mestu izven kmetijstva in možnost za doseg višjih dohodkov ali pa kvalitetnejše in produktivnejše delo v kmetijstvu, kdor se je za to odločil.

Posebno živahne so bile razprave o problemih kooperacije z zasebnimi proizvajalci. Mnogi so ugotavljali, da je bilo na tem področju premalo resnega dela, ki bi zavezoval zasebnega kmetovalca in zadrugo k takemu proizvodnemu sodelovanju, ki bi pomenilo večjo proizvodnjo in produktiv-

nost, porast proizvodnje za trg in ekonomsko korist za oba partnerja. Prevladovalo je mnenje, naj tudi v odnosih do zasebnega kooperanta velja načelo nagrajevanja po vloženem delu. Naloga kooperacije je, da polagoma in z različnimi oblikami zajame vse zasebne proizvajalce in jim pomaga do naprednejših oblik življenja. Kmet-kooperant naj ima toliko večji dohodek, čim več truda je vložil za višjo proizvodnjo, kvaliteto in sortiment. Proizvodno sodelovanje naj veže kmeta v organizirano in dolgoročno sodelovanje, v katerem bo kmet ob strokovni pomoči kmetijskih strokovnjakov sodeloval z vsem delovnim potencialom. Tako bo kmet-kooperant vedno bolj vključen v družbeno proizvodnjo, dopolnjeval bo tržne viške kmetijskih organizacij. S tem bo prišel do večjega dohodka, ki mu bo omogočil vključitev v razne oblike upravljanja in zavarovanja od zdravstvenega do premoženjskega in pokojninskega.

Na plenumu so bili prikazani tudi vzroki nerentabilnosti kmetijskih obratov, čemur je v glavnem vzrok pomanjkanje zemlje, nedokončane gradnje objektov, pomanjkanje stalnih in sposobnih delavcev ter pomanjkanje stanovanj, previsoki stroški obdelave razdrobljenih površin, pomanjkljiva mehanizacija (pri nas je na 10 ha zaposlenih 32, v Franciji 13,4, v Angliji 5,4 in v ZDA pa le 1,2 delavca). Naše kmetijske organizacije so tudi precej zadolžene. Vsak hektar obdelovalne površine v družbeni lasti je poprečno obremenjen z 926.218 din, enega zaposlenega obremenjujejo krediti za 1.775.776 din, na en hektar pa je prišlo v Sloveniji 56.000 din anuitet.

To so le nekatere osnovne misli in stališča, prikazana na razširjeni seji glavnega odbora SZDL Slovenije, s katerimi se srečujemo tudi mi pri reševanju kmetijstva in socialistične preobrazbe v naši občini in v naših vaseh.

Pogodbeno sodelovanje kmetov z obratom »kooperacija«

V zadnji številki Občinskega poročevalca smo obljubili, da bomo objavili, kakšna je pogodba, ki jo sklene kmet kooperant z obratom za kooperacijo pri Agrokombinatu Emoni. Posredujemo pogodbo za sodelovanje v proizvodnji mleka in telet, ki je najbolj aktualna in že dokončno izdelana. Pogodba vsebuje najprej podatke kdo jo sklepa, nato pa še:

1. Agrokombinat Emona daje rejcu kravo zaradi proizvodnje mleka in telet. Sledijo podatki o živali: pasma, rodovniška številka, starost, teža, število telet, ki jih je imela, in vrednost.

2. Oba kooperanta določita in se dogovorita za dobo sodelovanja, ki je določena glede na starost in proizvodne lastnosti krave.

3. Rejec se zavezuje, da bo kravo oskrboval in krmil po strokovnih navodilih Obrata za kooperacijo, predvsem mora skrbeti za prehrano in normalno rodnost krave. Vsaki kravi je določena predvidena količina mleka, ki ga naj daje z ozirom na njeno preteklost. Mleko mora imeti vsaj 3,6 % maščobe in ga mora rejec vsega oddati na zbiralno mesto. Mleko, ki ga potrebuje za prehrano teleta, mora rejec evidentirati in se ga obračuna v ceni teleta.

4. Obrat kooperacije se obvezuje, da bo odkupil vse tržne količine mleka, obračunanega na 3,6 % tolšče, ki se ugotavlja na zbiralnem mestu. Cena mleka je odvisna od procenta tolšče, ki ga ugotavlja kontrolna služba. Tako ugotovljena kvaliteta mleka iz kooperacijske proizvodnje ima za 5 din višjo ceno od običajne odkupne cene mleka zasebnih proizvajalcev.

5. Rejec kravo prevzame in odda na področnem odkupnem mestu. Pri prevzemu in oddaji se krava stehta in sestavi zapisnik, kdaj se krava izloči iz sodelovanja, določi strokovna služba. Obrat kooperacije je dolžan plačati rejcu prirejo po tržni ceni — če je krava pri oddaji zgubila na teži zaradi visoke proizvodnje mleka, prekomerne telitve ali visoke starosti, rejec ni dolžan doplačati razlike. Če pa je negativna razlika posledica malomarnega odnosa rejca do krave, kar se komisijsko ugotovi, je rejec dolžan plačati razliko po tržni ceni.

6. Osemenitve, zavarovanje pri DOZ in veterinarska služba za kravo gre na račun Agrokombinata Emona zdravila pa gredo na stroške rejca. V slučaju pogina ali zasilnega za-

kola mora rejec v predpisanih rokih obvestiti Agrokombinat Emona, sicer nosi stroške in škodo rejec. Vsa škoda gre na račun rejca tudi v primeru, kadar komisija ugotovi, da je žival poginila zaradi malomarnosti kmeta — kooperanta.

7. Pogodba zavezuje rejca, da mora skrbeti za pravočasno osemenitev krave, kar mora biti opravljeno 2 do 3 mesece po porodu. Vsa teleta krave, ki jih ima kmet, mora oddati Agrokombinatu Emona. Teleta se prevzamejo na dogovorjenem mestu po najmanj 350 din za kg. Bikci se prevzemajo v teži 100 kg, teličke pa se po nalogu Obrata za kooperacijo lahko oddajo tudi izpod teže 100 kg.

Iz navedenih obveznosti obeh kooperantov lahko vsak kmetovalec preračuna možnosti za proizvodno sodelovanje, prav tako lahko vsak preračuna možen dohodek.

V času, ko to sporočamo, je na področju občine že sklenjenih okoli 50 pogodb, prejšnji teden pa so prav štirje kmetje kooperanti dobili 8 prvovrstnih krav mekaric, ki so našle svoj življenjski prostor na Trojanah, Ožboltu, Sp. Lokah in Imovici. Morda bodo rejci samo napisali, kako so zadovoljni z novim

načinom proizvodnega sodelovanja.

Obrat za kooperacijo bo v bodoče dal v proizvodno sodelovanje po približno enakih pogojih tudi prašiče in piščance. Za kooperacijo s prašiči da Agrokombinat Emona 40—50 kg težke pujske, ki jih kmet spita na 110—120 kg teže, prirast dobi plačan po 305 din.

Agrokombinat skrbi za zdravstveno stanje — preventivo, zavarovanje in veterinarske usluge, razen zdravlil.

Pri reji perutnine da Agrokombinat Emona piščance, krmila, napajalnike, krmilnike, razkužila, fluorescenčne žarnice, strokovno in veterinarsko uslugo. Kmetova skrb pa je delo, prostor in nega.

Po prvih izračunih bo 1 kg prirastka dal okoli 100 din akumulacije.

Na našem področju prašičev in perutnine še nimamo za kooperacijo, tudi pogodbe še niso izdelane. To so le prve informacije, za katere kažejo kmetje na sestankih veliko zanimanja. To je tudi prav in potrebno, da bodo tudi naše višinske vasi in predeli, ki niso primerni za arondacijo videli svoj obstoj in razvoj, ki je le v trdnem, dolgoročnem proizvodnem sodelovanju.

»Moramo delati, če hočemo, da imamo pouk«

Z obiska na Srednji tehniški usnjarsko-galanterijski šoli.

Moderna šola zraven starih, skrajno neprimernih tovarniških prostorov. Kakšno nasprotje! Taka misel se mi je porodila takoj, ko sva z vodjem obrata kromovega usnja tov. Džemom Ačkovićem začela najin obhod po »šolskih« delavnicah Srednje tehniške usnjarsko-galanterijske šole v Domžalah. V starih Polakovih tovarniških prostorih se »praktično« učijo bodoči kadri za večino podjetij jugoslovanske usnjarske industrije.

V lužnici so ravno popravljali zarjaveli elektromotor. Zrak je bil poln dražečih hlapih, po tleh je tekla voda in razne lužine. Dva dijaka sta s kleščami metala kože v bazen! Velik lesen valj je stal — počila je gred.

Kmalu bomo primer, kakšne ne smejo biti delavnice, mi je potožil direktor zavoda, Boris Lenček. Kje je jedro problema?

Usnjarsko-galanterijska šola je skupaj z institutom za usjarstvo — mimogrede: v njem delajo poizkuse tudi za druge tovarne usnja — in s proizvodnim obratom zavod s samostojnim financiranjem. V proizvodnem obratu, kjer tudi prakticirajo, je zaposlenih

okrog 70 ljudi, ki so ustvarili lani preko pol milijarde realizacije. Toda: s temi svojimi sredstvi morajo vzdrževati tudi šolo in internat.

Verjetno smo edinstven primer v Jugoslaviji in dvomim, da je še katera šola druge stopnje v takem položaju, je pripovedoval direktor.

Solo je prejšnji ustanovitelj — okraj — prenesel na ramena slovenske usnjarske industrije. Tudi sicer je okraj dajal pičila sredstva, pa še ta

samo za internat. Usnjarska industrija, ki je sedaj kolektivni ustanovitelj šole, pa je kljub pogodbi pokazala kaj mačehovski odnos do svojih bodočih kadrov. Šola bi morala letno dobivati 12 milijonov, toda v letu 1963 so dobili borih 3.400.000 din.

Nekatere tovarne v redu izpolnjujejo svoje obveznosti. npr.: TOKO, Tovarna usnja Kamnik in tovarni iz Vrhnike in Tržiča. Ostali obljublajo, da bodo že nekaj dali. Toda od obljub se ne da živeti!

In... — ko pride konec leta, pridrvijo vsi — po kadre!

Se enkrat »pustne šeme«, linorez — Marija Gerbec, 6. razred 1. osnovne šole

Zaradi takšnega položaja šole morajo dijaki delati v proizvodnji ne kot praktikanti, ampak kot navadna delovna sila. Dejansko se komaj lahko kaj učijo praktičnega dela, ker v glavnem samo delajo! Delajo v slabih delovnih pogojih, na 50 do 100 let starih strojih, po postopku iz začetka tega stoletja.

Kaj pravi mladinska organizacija?

Sami vidimo, da je šola v težkem položaju, zato moramo delati, če hočemo, da imamo pouk,

Posledica neurejenega financiranja šole je prekomerna obremenitev dijakov. Tako je v semestralnih počitnicah delal 4. letnik usnjarstva vsako dopoldne 8 ur napornega fizičnega dela, popoldne pa so imeli še 4 ure pouka. Proizvodnja mora teči nepretrgano, zato so imeli počitnice šele v začetku februarja!

Dejansko so v neenakopravnem položaju v primerjavi z drugimi šolami II. stopnje. V neenakopravnem polo-

žaju so delavci tudi v proizvodnem obratu, ki morajo dati sredstva namesto v lastne sklade za najnujnejše potrebe šole. Tem se je pridružila še investicija v novo, moderno šolsko poslopje, ki je do sedaj veljalo 69 milijonov; od tega je dala republika 15 milijonov, okraj 10 milijonov, vse ostalo pa so prispevali sami — in brez kredita. Za opremo in dograditev bi rabili še 25 milijonov. Za rekonstrukcijo zastarelega proizvodnega obrata pa vsaj 250 milijonov. Toda kje jih dobiti? Niti za najnujnejša popravila strojev nimajo sredstev!

Vprašanje je, kdo je odgovoren za ta mučen položaj in kje je rešitev?

Deloma so krivi sedanjega položaja ustanovitelji šole, deloma pa tudi družbeno politična skupnost, ki si je umila roke s prenosom pristojnosti. Šola se ne more boriti z ustanovitelji ali celo sodno izterjevati obveznosti, toda upravičeno se sprašujejo, kje so vzroki za tak odnos. Ali ni to zelo malomaren odnos do novih kadrov?

Na šoli pravijo, da razumejo tudi težave, ki jih ima sama industrija z nabavo surovin in prodajo izdelkov, ki je zaradi konkurence vedno težja. Toda tako stanje gotovo kaže na kratkovidnost nekaterih odgovornih organov.

Taka in podobna vprašanja se pojavljajo prav sedaj, ko v zavodu pripravljajo osnutek statuta. Kako uskladiti medsebojna razmerja in interese delavcev, zaposlenih v redni proizvodnji, z namenom šolske prakse, ki je v praktičnem spoznanju dela, ne pa v normirani proizvodnji? Kako zagotoviti reden dotok sredstev?

To niso samo njihove stvari, ampak zadevajo nek širši problem — problem financiranja šol druge stopnje.

In navsezadnje! Ali smemo biti ravnodušni ob dejstvu, da so do nedavnega sedeli učenci v sicer novih učilnicah pri temperaturi okoli ničle? Ali bodo morali naložiti na ramena dijakov še večja bremena?

Delo občinske skupščine v mesecu februarju 1964

V mesecu februarju so se odborniki občinske skupščine kar štirikrat sestali. O seji 6. februarja smo na tem mestu že poročali, o delu ostalih dveh sej in seje kluba odbornikov bomo občane seznanili danes.

Na seji 20. 2. 1964 so se odborniki skupščine najprej seznanili z analizo zborov volivcev, ki so se v začetku meseca februarja vršili zaradi razprave o družbenem planu in proračunu občine Domžale za leto 1964. Skupaj je bilo 25 zborov volivcev, katerih se je udeležilo 1338 volivcev ali 7,7 %, če pa prištejemo k temu še volivce, ki so prisostvovali zborom volivcev v delovnih organizacijah se število navzočih dvigne na 14 %. V splošnem pa s to udeležbo ne moremo biti zadovoljni in bo potrebno v bodoče, posebno za pomembnejše zadeve, kot je obravnavanje družbenega plana občine, sklicevati zbere volivcev za manjša območja. Kajti eden od vzrokov za slabšo udeležbo na zborih volivcev je prav gotovo preobširno območje, za katerega so bili zbori volivcev sklicani. Razen v Dragomlju, kjer je bilo treba zbor volivcev ponovno sklicati, so se vsi ostali zbori vršili po prvem sklicu. Vsekakor je iz tega ugotoviti vedno večji interes občanov za sodelovanje pri neposrednem upravljanju v občini.

Pripombe na družbeni plan so bile predvsem v zvezi z davčno politiko ter na splošno o vprašanjih kmetijstva in gozdarstva. Na tem področju čaka odbornike občinske skupščine

in ostale družbeno-politične organizacije še dosti dela. Nadalje je na zborih volivcev po terenu izstopala razprava o komunalnih vprašanjih, katerim bodo morale krajevne skupnosti in občinska skupščina posvetiti še dosti pozornosti. V večjih primerih so bila na zborih volivcev postavljena tudi vprašanja o vodovodih, problematiki šolstva in zdravstva ter iznesena precejšnja mera nezadovoljstva zaradi prepočasnega urejanja urbanističnih in zazidalnih načrtov. Na osmih zborih volivcev, kjer so krajevni odbori SZDL že obdelali vprašanje krajevnih skupnosti, so bili sprejeti tudi sklepi o njihovi ustanovitvi. Zbor volivcev na Viru je postavil v ospredje dograditev delavskega doma. Zahtevo zbora volivcev so družbeno politične organizacije tega terena podprle še z resolucijo občinske skupščine, s katero so bili odborniki seznanjeni na tej seji, ki je prinesla tudi ustrezno rešitev.

Družbeni plan in proračun

Bistvena naloga odbornikov na deveti seji pa je bil sprejem družbenega plana in proračuna občine Domžale za leto 1964. V zvezi s tem je podal osnovni referat podpredsednik skupščine Albin Klemenc. V njem je podčrtal pomembnost enoletnega programa vseh dejavnosti v občini, tesno povezanost tega programa s splošnim družbenim programom in življenjskim standardom naših delovnih ljudi ter s programom razvoja sleherne gospodarske organizacije

v občini. Za izvajanje tega programa pa je bistveno vprašanje narodni dohodek, ki se bo predvidoma v letu 1964 povečal v primeri z lanskim letom za 17 %, kar kaže na znatno okrepitev gospodarstva in obenem tudi materialne osnove za razvoj družbenih služb.

To povečanje pa daje predvsem nekaj močnih gospodarskih organizacij, medtem ko druge delovne organizacije predvidevajo isto realizacijo, ali pa le malenkostno povečanje, nekatere pa so pod občinskim predvidenim povečanjem proizvodnje. Pri tem je treba omeniti predvsem obrat »ZITO« in »ALKO«. Nadalje je v svojem referatu podčrtal materialno krepitev ekonomskih enot, ugotovil nadaljnje povečanje osebnega dohodka ter pri tem opozoril na razlike v osebnih dohodkih med posameznimi gospodarskimi organizacijami, ki dosežejo posebno pri nekvalificirani in nižje kvalificirani delovni sili tudi faktor 3. V zvezi s tem je postavil vprašanje nadaljnje obstoja gospodarskih organizacij s tako nizkimi osebnimi dohodki, kajti pri takih organizacijah so tudi ostali skladi zelo majhni ali pa jih skoraj ni. Omenil je prehod na 42-urni delovni teden, ki zahteva kvaliteten premik v gospodarjenju ter je mogoč le po predhodnih temeljitih analizah in pripravi v sleherni delovni organizaciji. V zvezi s tem je omenil zaostritev kriterijev pri nadaljnjem vlaganju investicijskih sredstev. Predvidoma se bo to vlaganje v letu 1964 po-

večalo za 16 % in bo omogočeno iz sredstev investicijskega sklada občine, sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij in bančnih sredstev komunalne banke v Domžalah. V tekočem letu pa bi bilo posvetiti še posebno pozornost zbiranju prostih sredstev gospodarskih organizacij pri poslovnih bankah, s katerimi bi se omogočilo vlaganje tam, kjer so splošni interesi največji in prinesejo najboljše finančne rezultate, omogočajo pa tudi izvajanje takih investicij, ki so družbeno neobhodno potrebne. Nató je glede vprašanja izvoza ugotovil, da se bo ta predvidoma povečal za 10 %, vendar bo še kljub temu dosti manjši kot uvoz. Zato bo potrebno, da gospodarske organizacije razširijo svojo prodajo na zunanje tržišče, kajti nenehno naraščanje proizvodnje in omejenost domačega tržišča zahtevata trajnejše in močnejše vključevanje v mednarodno delitev dela. Po aktualnem vprašanju integracije, kjer obstajajo določene ovire, ki so predvsem v nejasni dolgoročni programski usmeritvi delovnih organizacij ter ne dovolj analizirani prednosti kooptiranja, pa tudi v ne dovolj prilagojenih zakonskih predpisih, je podčrtal program razvoja kmetijstva, ki predvideva nadaljnje povečanje zemljiških površin družbenega sektorja ter kooperacijsko proizvodnjo z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci, ki se bo predvsem uresničevala potom posebnega obrata »Agrokombinata Emone«.

Ob zaključku je še ugotovil, da instrumenti, ki odmerjajo dohodek proračuna in skladov občine, še daleč ne pokrivajo želja občanov. Z okrepljenim sodelovanjem med delovnimi organizacijami in občino pa bo mogoče rešiti marsikatero stvar, ki jih občani od občinske skupščine zahtevajo in ki nekako zaostajajo za splošnim razvojem. Končno je izrazil prepričanje, da bo družbeni plan občine za leto 1964 s skupnimi napori mogoče uresničiti.

Predsednik sveta za družbeni plan in finance Janez Otrin je za tem obrazložil končni predlog proračuna občine za leto 1964. Tudi o tem predlogu so razpravljali zbori volivcev, ki pa niso dali predlogov za bistvene spremembe. Uresničiti bo treba utemeljen predlog zbora volivcev Zlato polje, da se zagotovijo sredstva za plačilo dostavljavca pošte za to področje, sklad za negospodarske investicije pa naj bi tudi upošteval zahteve zborov volivcev, ki se nanašajo na ureditev zadnjih vrzeli elektrifikacije naselij v občini.

Razprava v občinski skupščini

V razpravi, v kateri je sodelovalo 50 odbornikov, so ti iznesli več tehtnih priporočil in mnenj tako glede kategorizacije in vzdrževanja občinskih cest, vprašanja stanovanjske politike, otroškega varstva, vprašanja šolskih prostorov in opremljenosti šol, strokovnosti kadra in njegovega nagrajevanja, glede reorganizacije občinske uprave, sredstev za krajevne skupnosti ter kreditiranja obstoječih stanovanjskih skupnosti, dalje glede poživitve dela zdravstvenega centra ter angažiranja sredstev socialnega zavarovanja za preventivno zdravstveno dejavnost in gradnjo zdravstvenega doma v Domžalah, nadalje priporočilo glede uporabe predvidenih sredstev za gospodarske investicije za Mengeš, zagotovitve zadostnih sredstev za najnujnejša dela na področju spomeniškega varstva in prav tako sredstev za ureditev urbanistične dokumentacije ter sredstev za obnovo električnega omrežja, predvsem v lhanu, izneseno je bilo priporočilo gozdnemu skladu za sofinanciranje rekonstrukcije gozdno-komunalnih cest in drugo.

Vsa ta priporočila naj bi po sklepu skupščine po možnosti upoštevali predvsem upravni odbori skladov, ki naj o svojih odločitvah poročajo na naslednjih sejah skupščine. Skupno s tem sklepom je bil sprejet tudi družbeni plan in proračun skupščine za leto 1964.

V nadaljevanju devete seje je bil nato brez razprave sprejet odlok o finančnem programu za gradnjo ljubljanske bolnišnice in gradnjo zdravstvenega doma v Domžalah, ki

ureja predvsem način in viro sredstev za financiranje omenjenih gradenj, za katere bo morala občina Domžale v naslednjih osmih letih zagotoviti skupaj 641.558.000 dinarjev.

S sprejemom odloka o odpravi družb. investicijskega sklada občine Domžale se sredstva ukinjenega sklada prenesejo v kreditni sklad pri KB Domžale, občinska skupščina pa si pridrži pravico, da nakazuje razvoj posameznih panog in dejavnosti, konkretne smernice upravnemu odboru kreditnega sklada pa bo pripravil kolegij predsednikov svetov občinske skupščine.

Na poročilo sveta za finance o predlaganih popravkih v odloku o občinski dokladi od kmetijstva, se nekateri odborniki ponovno niso strinjali s stališčem sveta za finance, zato je skupščina sprejela sklep, da se osnuje posebna komisija, ki bo z ogledom na kraju samem dokončno odločila o opredelitvi posamezne sporne katastrske občine oziroma naselja.

Za tem je bil brez razprave soglasno sprejet sklep, da se pri stanovanjski skupnosti Vir-Količevo ustanovi sklad za nagrajevanje delavcev in uslužbencev njenih servisov in soglasno sprejet predlog sveta za šolstvo, da se glasbena šola Domžale preimenuje v Zavod za glasbeno vzgojo Domžale. Pred zaključkom devete seje je skupščina potrdila še sklepe sveta za finance v nekaterih premoženjsko pravnih zadevah ter izdala poročitveno izjavo kmetijskemu poskusnemu centru Jable in Zivilski industriji v Kamniku.

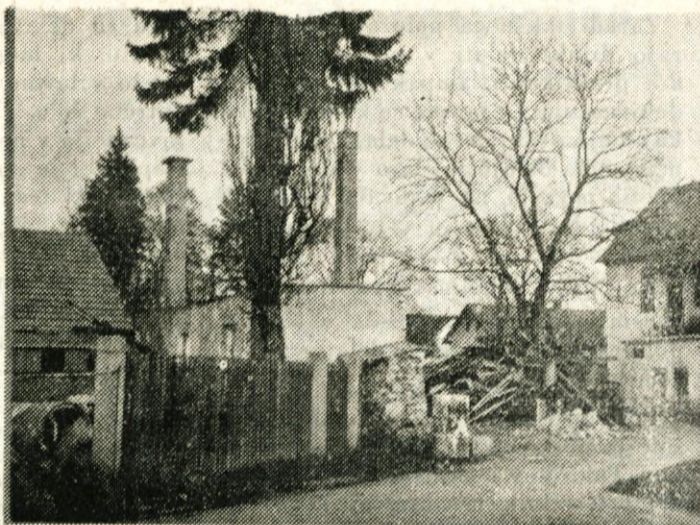
Seja kluba odbornikov

Dne 25. februarja pa so se odborniki najprej sestali na seji kluba odbornikov, ki je bila sklicana z namenom, da bi na njej temeljito obravnavali osnutek statuta občine in se tako usposobili za tolmačenje osnutka za zborih volivcev ter našli način kako statut čimbolj približati občanom.

Clani skupščine so se najprej seznanili s problemi in delom občinske komisije, ki je pripravila osnutek statuta. Ta temelji na načelih, ki jih vsebuje naša ustava, izhaja pa predvsem od človeka-občana in njegovih pravic.

Štiriurna razprava je predvsem osvetlila vprašanje krajevnih skupnosti, o katerih območju se bodo dokončno odločili zbori volivcev.

Poudarjena je bila poglobljena vloga krajevnih skupnosti, katerih bistvo je združevanje občanov po interesu, da aktivno sodelujejo v teh organih samoupravljanja, nakazan njihov razvoj in pojasnjena njihova materialna stran. Razprava je načela tudi aktualno vprašanje sodelovanja med občino in delovnimi organizacijami, vprašanje družbenih služb,

Zanemarjene podrtije na dvorišču našega največjega gostinskega in tujkoprometnega obrata — gostilne Pošta v Domžalah — odstranjujejo. Skrajni čas. Upajmo, da se dela ne bodo predolgo zavlekla

javnosti dela občinske skupščine, njenih organov in služb, financiranja šolstva, štipendiranja in v zvezi s tem vprašanje kadrovske politike ter programiranje dela vseh služb. Nadalje so odborniki k posameznim členom osnutka statuta predlagali določene dopolnitve in v nekaterih poglavjih zahtevali predvsem konkretnejše določbe. Poleg krajevnih skupnosti so bila posebno temeljito obravnavana nekatera poglavja družbenih služb ter pri odnosu občina—delovne organizacije, posebno poudarjen odnos obratov gospodarskih organizacij, ki imajo sedež izven domžalske občine.

Po zaključni seji kluba so odborniki nadaljevali z 10. sejo skupščine ter na njej najprej sprejeli sklep, da se osnutek občinskega statuta da v javno razpravo na način, ki je bil nakazan na seji kluba odbornikov. Zbori volivcev morajo biti izvedeni še pred koncem meseca marca, da bo statut do postavljene roke sprejet. Nato so odborniki obravnavali poročilo komisije za potrjevanje statuta delovnih organizacij ter sprejeli priporočilo, da delovne organizacije v svojih statutih upoštevajo vse predloge in ugotovitve te komisije ter skupaj z njo rešujejo sporna vprašanja in stališča, tako da bo statut delovnih organizacij odraz ne le ustavnih določb, ampak tudi dejanskega stanja v samih delovnih organizacijah. Na predlog sveta za finance in družbeni plan je bil nato sprejet odlok o ustanovitvi občinskega gasilskega sklada za financiranje gasilstva in požarnega varstva v občini Domžale.

Likvidacija KZ Lukovica

Razprava, predvsem odbornikov občinskega zbora, se je nato dalj časa zadržala pri predlogu sveta za kmetijstvo in go-

zdarstvo, naj se v soglasju z združenim svetom že sprejeti sklep skupščine o pripojitvi KZ Lukovica k Agrokombinatu Emona nadomesti s sklepom o likvidaciji kmetijske zadruge, ker je le na ta način mogoče izvesti omenjeno združenje. V razpravi je bilo razčiščen vprašanje deležev in hranilnih vlog zadruženikov pri zadruzi, ki se lahko prenesejo h komunalni banki ali pa jih vlagatelji do likvidacije zadruge lahko prevzamejo, glede posojil bivšim zadruženikom pa se bo skušala zadeva urediti prek Agrokombinata Emona. Po razjasnitvi še nekaterih vprašanj je skupščina nato sprejela sklep o likvidaciji kmetijske zadruge Lukovica s t. l. 1964 s tem, da prevzame Agrokombinat Emona vso aktivno in pasivo, razen kmetijskih stavb, ki jih prevzame občina za ureditev družbenih centrov in za potrebe krajevnih skupnosti.

Pod točko »imenovanja« je bila z imenovanjem novih članov razširjena komisija za potrjevanje statuta delovnih organizacij, obnovljen odbor za gradnjo zdravstvenega doma v Domžalah ter v UO stanovanjskega sklada imenovan še en član. Pred zaključkom seje je skupščina posvetila nekaj časa tudi vprašanju, kako urediti okolico železniške postaje Jarše v Preserjah, ki je zaradi nerazumevanja lastnikov določenih zgradb vse prej kot primerna.

Vsebi o našega časopisa želimo popestriti s tem, da bi objavljali več sestavkov, ki bi obravnavali problematiko naših vasi in podeželja.

Vabimo občane, da nam s svojimi prispevki pri tem pomagajo.

STATUTI NA REŠETU

Po določbah 80. člena Ustave SRS morajo delovne organizacije do 9. aprila 1964 statute, s katerimi si urejajo odnose v delovni organizaciji, predložiti pred dokončnim sprejetjem v obravnavo občinski skupščini.

Komisija za pregled statuten delovnih organizacij, ki jo je imenovala občinska skupščina, je do 10. marca 1964 prejela statute od 36 delovnih organizacij, kar predstavlja 50,7 %. Statute so predložile vse delovne organizacije s področja industrije, razen ZKI Domžale, v zaostanku pa so delovne organizacije s področja obrti ter s področja družbenih služb.

Z ozirom na to, da je statut delovne organizacije vsebinsko nov samoupravni akt, in se razlikuje od dosedanjih pravil ne samo po tem, da mora biti sprejet na podlagi ustavnih določb, temveč je po svoji vsebini ustava delovne organizacije, ki ureja ves sistem notranjih odnosov, tj. vse, kar se nanaša na notranjo organizacijo, upravljanje in poslovanje delovne organizacije itd., posveča komisija statutom, ki so ji predloženi v pogled vso pozornost in so pregledi res temeljiti.

Ce bi na osnovi statuten, ki jih je komisija dosedaj pregledala povzeli določene zaključke lahko ugotovimo, da ima velik del statuten pomanjkljivost, tj. da so določena vprašanja v njih ostala nerešena in to tako vprašanja, kot so skrb za izobraževanje, stanovanjska vprašanja, otroško varstvo, družbena prehrana, ki jih zakoniti predpisi ne bodo uredili. Tudi z občinskim statutom ta vprašanja ne morejo biti rešena, ker je za njihovo ureditev potrebno nameniti določena finančna sredstva, kar pa občina s svojim statutom ne more predpisati. Te probleme morajo urediti statuti delovnih organizacij v skladu z določbami 18. člena Ustave SRS in v skladu z 281. členom osnutka statuta občine Domžale.

Izhajajoč iz stališča, da se s statutom delovne organizacije morajo konkretizirati ustavna načela v pogojih vsake delovne organizacije, je logično, da se mora k izdelavi statuten pristopiti čimbolj originalno, to je, da se morajo tista vprašanja, ki so po ustavi določena kot skupna vprašanja za vse delovne organizacije, razčleniti kot ustavne določbe za pogoje delovne organizacije, kakršna je (industrijsko, obrtno podjetje, šola, zavod itd.). Zato statuti delovne organizacije ne more biti izdelani po nekem predlogu, temveč je potrebno, da vsaka delovna organizacija s statutom konkretizira ustavna načela v svoji sredini in ob specifičnih pogojih. Tako mora statut upoštevati oziroma uzakoniti tako notranjo organizacijo,

ki je v konkretni delovni organizaciji mogoča, za vodje oddelkov in služb določiti tako strokovno izobrazbo, ki ustreza predmetu in obsegu poslovanja itd.

Pomanjkljivosti statuten so tudi v tem, da nekateri predstavlja zbir ustavnih in zakonskih določb, da ugotavljajo preveč splošnih načel oziroma deklaracij. Statut, kot temeljni akt delovne organizacije, naj bo čimbolj konkreten, ne pa da se v statut prepisujejo določbe ustave in zakonov tudi v primerih, kadar to ni potrebno (da je npr. pristojnost delavskega sveta in upravnega odbora napisana na štirih straneh).

Konkretnost statuta se odraža tudi v tem, da daje obvezo in napotuje pri izpolnjevanju pravic in dolžnosti člane skupnosti in organe upravljanja na uporabo pozitivnih splošnih predpisov. Statut delovne organizacije ni edini samoupravni akt. Vsaka delovna organizacija

mora praviloma imeti še pravilnik o delitvi čistega dohodka, o delitvi osebnih dohodkov, o delovnih razmerjih ter druge pravilnike in poslovniške, s katerimi se zakonski predpisi in sam statut dopolnjujejo. Navedeni pravilniki se skozi določbe statuten prepletajo, vendar v večini statuten niso v posebnem členu navedeni in tudi ni določb, do katerega roka morajo biti pravilniki sprejeti oziroma usklajeni z določbami statuta. Te določbe pa v statutu delovne organizacije morajo biti.

Statuti določajo postopek za postavitev direktorja delovne organizacije. Zelo malo pa je statuten, ki bi določili reelekcijo za direktorja in ostale vodilne delavce v delovni organizaciji. Glede strokovne izobrazbe direktorja je v statutih velika zmešnjava. Določajo se štiri variante strokovne izobrazbe brez navedbe, katere stroke je, visoka, višja ali srednješolska izobrazba. Take določbe puščajo

za seboj neurejeno pravno stanje in bodo razpisnim komisijam oz. delavskim svetom ob razpisu mest direktorjev povzročale nevšečnosti. Res je, da pozitivni predpisi ne določajo, kakšno strokovno sposobnost mora imeti direktor delovne organizacije, mora pa to uzakoniti statut, in to po možnosti čim bolj konkretno. Republiški zakon o organih upravljanja v šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih (Uradni list SRS št. 7/64) npr. določa v 18. členu, da je za direktorja šole lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje glede strokovne in pedagoške usposobljenosti. Katero strokovno sposobnost mora imeti direktor, določa statut šole.

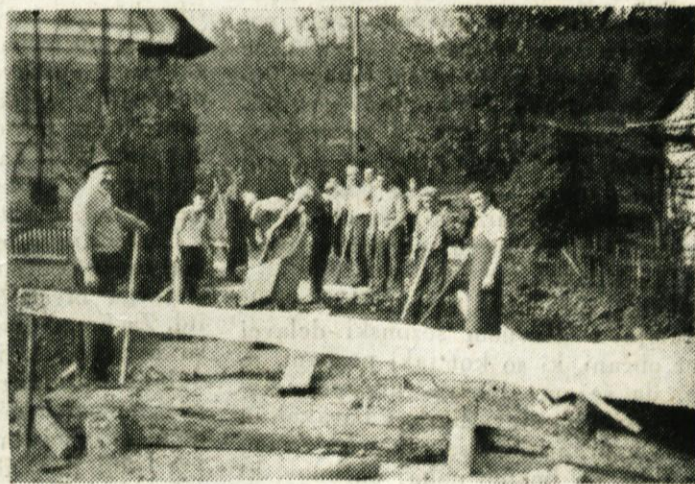
Komisija je pri pregledu statuten naletela tudi na zelo dobre statute, h katerim so bile dane le majhne ali pa sploh nobene pripombe. To so statuti tistih delovnih organizacij, kjer so organi upravljanja in vodstva podjetij in zavodov pristopila k izdelavi tega temeljnega akta z vso resnostjo in odgovornostjo.

Krajevni odbori SZDL naj bi poživili svoje delo

V mesecu novembru so na pobudo obč. odbora SZDL Domžale, člani izvršnega odbora in plenuma obiskali vse krajevne organizacije SZDL v občini. Namen teh obiskov je bil ugotoviti, kako ti odbori delajo, kakšno imajo evidenco o članih, kako vodijo blagajniške knjige, pobirajo članarino, v kakšne namene rabijo sredstva in katere težave imajo pri delu. Ob obisku krajevnega odbora SZDL Zalog pod Trojico so ugotovili, da člani odbora delajo še kar zadovoljivo, pripomnili pa so, naj v bodoče vodijo blagajniško knjigo sproti in redno pošiljajo zapiske sej. Dela, ki so jih izvršili v tem letu, so bila naslednja: spomladi delo in otvoritev mostu, predvolilni sestanki, volitve v občinsko skupščino ter zveze in republiške volitve, ki so potekale za te kraje zadovoljivo. Po katastrofalnem potresu v Skopju so člani odbora pričeli zbirati denarno pomoč, odbor pa je iz svoje blagajne nakazal 10.000 din. kar je lep primer razumevanja in tovarištva. Večje težave pa so imeli člani odbora z vpisom posojila za Skopje. Kljub priznanju popisni komisiji, ki se je trudila in obiskala sleherno hišo, so člani naleteli na posameznike, ki niso imeli razumevanja za to človekoljubno akcijo. Le kako bi se ti ljudje, ki ne živijo v tako slabih razmerah, in bi lahko pokazali vsaj dobro voljo s tem, da bi vpisali

vsaj najmanjši znesek, počutili v enaki nesreči, če jim ne bi nihče pomagal. Omenimo naj tudi, da prebivalci Trojice in Zej pridno delajo na svojem področju. Gospodarsko poslovanje so preuredili v dom gasilskega društva in ga na dan republike odprli. Prostor se bo uporabljal tudi za kulturno dejavnost. Na dan republike je šolska mladina s Trojice nastopila s pesmijo in recitacijami, žal pa je bila proslava, ki je bila v popoldanskem času, premalo obiskana, na večer pa je bila dvorana nabito polna. V ta dom so prenesli tudi pred

letom nabavljeni televizor, ki je bil dosedaj v šolskem poslopu, ker menijo, da bo v domu gasilcev bolj pristopen vsem prebivalcem, kot pa je bil do sedaj. Prebivalci teh vasi tudi sami in s pomočjo občinske skupščine gradijo cesto od Brezovice proti Zejam. Ko bo cesta dograjena do Zej, jo bo treba podaljšati le še dober kilometer, pa bo povezana tudi Trojica, ki je zelo lepa izletniška točka. Prebivalci tega področja in ostali občani pričakujemo, da bo ta cesta, ki je v gradnji, čimprej končana in izročena svojemu namenu.

Člani krajevnega odbora SZDL Zalog pod Trojico pri udarniškem delu na novem mostu čez Račo. Slika je še iz lanskega leta, dokazuje pa, da v tem kraju udarniško delo še ni pozabljeno

1963 - prestopkov odločno preveč!

V 11 mesecih leta 1963 je bilo na območju mesta Domžal in v neposredni okolici zelo veliko kršitev javnega reda in miru. Navajamo nekaj najbolj množičnih primerov takih kršitev ter drugih izpadov na javnem kraju:

1. Pretepi na javnem kraju	69
2. Nedostojno vedenje in kričanje	58
3. Kaljenje nočnega miru .	57
4. Krošnjarenje (tepiharji, cigani)	43
5. Vdajanje brezdelju . .	40
6. Žaljenje uslužbencev reda	37
7. Vdajanje prostituciji in sodelovanje	26
8. Potepuštvu in beračenje .	47
9. Ogrožanje življenja, resne grožnje v družinah . . .	34
10. Prekoračenje obratovalnega časa in druge kršitve .	29
Skupaj	390

Storilci prekrškov po spolu:	
moških	405
žensk	83
mladoletnikov	12
Skupaj	499

Če jih opredelimo še po narodnostih, pa dobimo naslednjo sliko:

Slovencev	287
Hrvatov	78
Srbov	43
Bosancev in Hercegovcev . .	87
drugih	4
Skupaj	499

Pregleda nismo delali po socialnem sestavu kršiteljev javnega reda in miru. Zagotovo pa lahko trdimo, da je preko 90 % vseh kršiteljev z nizko splošno in strokovno izobrazbo — sezonski delavci in kmetje, le slabih 10 odstotkov je ostalih poklicev.

Ugotavljamo tudi, da večino izpadov in kršitev na javnem kraju povzročajo vinjene osebe — 85 %, le manjši del pa so to trezni ljudje. Povod za izgrede dajejo tudi gostilničarji, ker točijo gostom neomejeno količino alkoholnih pijač in to tudi do take mere, da obsedi potem gost nezavesten za mizo ali pa obleži na cesti. Takih primerov je precej prav v Domžalah.

Vzrok, da v številu prekrškov prednjačijo v glavnem sezonski delavci ter občani, ki so kot taki poznani, je ta, da sezonci nimajo urejenih življenjskih pogojev. Živijo v barakah in so tam prepuščeni samim sebi. Znano je tudi, da imamo nekaj občanov, ki morajo ob določenih časih na javnem kraju izpadati, pa naj bo v eni ali drugi obliki. To so tako imenovani »stalni kršitelji javnega reda in miru«.

Če govorimo o pretepih, kaljenju nočnega miru, drznem vedenju na javnem kraju, žaljenju uslužbencev LM, ogrožanju občanov in podobno, potem moramo ugotoviti, da je tega največ v gostinskih lokalih. Gostilničarji gledajo vse skozi denar. Samo, da prodajo čimveč alkohola, ne glede na stanje občana, ki je že onemogel za mizo pa še vedno nadaljuje s pitjem ali pa se napije do take stopnje, da potem postane nevaren za ostale — mirne občane, ker se v vinjenosti pogosto ne zaveda svojih dejanj. Iz prakse vemo, da je vsak kršitelj v treznem stanju skesan in redno obžaluje storjena dejanja.

Naj navedemo primer iz neke gostilne: Gost sedi za gostilniško mizo in pije žganje. Bil je že popolnoma pijan, da ni mogel več stati na nogah. Vse je že teklo od njega. Ponovno je naročil žganje in ga takoj tudi dobil. Uslužbenec LM je gostilničarja opozoril, da to ni prav, kar dela. Gostilničarjev sin je vinjenega gosta sicer odpeljal domov, zaradi miličnikovega opozorila pa je bil videti močno užaljen.

Mnenja smo, da bi pameten in preudaren gostilničar marsikatero kršitev lahko preprečil in bi bil po vsej verjetnosti lokal bolj obiskan kot sicer, ker bi se gostje v njem bolje počutili.

Pri sezonskih delavcih pa bi morali večjo skrb posvetiti stanovanjem, opremiti bi morali klubske sobe s televizorji, radijskimi aparati, šahovnicami, nabaviti športne rekvizite in podobno. Na ta način bi mladega delavca zaposlili v njegovem prostem času. Sedaj pa imajo neprimerna stanovanja, mrzla in neurejena in je jasno, da nimajo druge poti kot v gostilno. Potem so še razna izzivanja s strani naših občanov in pretep je neizbežen. Poživiti bo treba delo sindikalnih organizacij predvsem pri gradbenih podjetjih in kmetijskih posestvih družbenega sektorja. Počasi bo treba navajati ljudi na kulturno in človeku primerno življenje in jim tako življenje tudi zagotoviti.

Naslednja skupina kršiteljev zajema brezdelneže, klateže, osebe brez stalnega bivališča, cigane, tepiharje, itd. Za brezdelneže je značilno to, da so nagnjeni k izvrševanju kaznivih dejanj, hazarderstvu, so stalni pretepači, mnogi izmed njih so stalni kronični pijanci in podobno. Življenje teh ljudi je v glavnem tako, da pretežni del svojega življenja presede po zaporih, manjši del v preiskavi ostalo pa pri opravljanju nedovoljenih dejanj. Ta kategorija storilcev je za družbo najbolj nevarna in se morajo

organi notranjih zadev z njo resno spoprijemati.

Pogosti so primeri, da se take osebe pojavijo v delavskem naselju na plačilni dan in potem hazardirajo toliko časa, da posamezni delavci ostanejo brez denarja in brez sredstev za preživljanje. Tisti pa, ki jih je navejal na hazardne igre, odnese denar in ga po mili volji zapravlja, ker ga je na lahek način prislužil. Te vrste kršitev in celo kaznivih dejanj je zelo veliko, vendar je malo registriranih, ker jih kršitelji in oškodovanci ne prijavljajo oziroma jih držijo v tajnosti, ker so tudi sami kršili zakon.

Tepiharji — cigani imajo navado, da vzamejo kak tepih na ramo, ga nosijo od hiše do hiše, da bi izgledalo, da ga prodajajo, dejansko pa je njihovo delo — iskanje primernih trenutkov za izvrševanje nedovoljenih dejanj.

Beračenje se danes pojavlja v glavnem v obliki »nabiranja pomoči za poplavljenec« ali pa »prizadete po potresu v Skopju«. Naši občani sočustvujejo s takimi ljudmi in jim dajejo večje vsote denarja, s katerimi se taki goljufi potem preživljajo.

Prestopki, ki se pogosto pojavljajo, so tudi prepiri in pretepi v družinah. So primeri — kjer življenje sicer ni ogroženo — zato uslužbenci LM ne intervenirajo. Če pa je dejanje resne narave, pa je vendar treba ukrepati. Do groženj, izpadov, pretefov, maltretiranja žene in otrok v družinah prihaja v pretežni večini primerov zaradi alkoholizma. Lahko trdimo, da je takih intervencij v družinah na območju postaje LM Domžale preko 300 na leto ali poprečno 1 primer dnevno. Najpogostejši taki primeri so v družinah, kjer je eden izmed zakoncev ali družinskih članov alkoholik.

Nujno bi bilo, da bi za alkoholike zgradili na primernem mestu sanatorij, kjer bi jih sistematično zdravili, sicer bomo imeli iz leta v leto večjo škodo. Prav pri alkoholikih so številne družine, otroci pa so običajno zaostali in radi zabredejo tudi sami v slabo družbo. Alkoholiki so resen problem družbe in bo treba rešitvi tega vprašanja posvetiti večjo pozornost. Tak način preventivnega zdravljenja kot je sedaj, da se zdravijo v istem okolju kot duševni bolniki, doslej ni rodil pozitivnih rezultatov.

Vdajanje prostituciji in sodelovanje pri tem ni ravno problem, vendar moramo tudi osebe, ki pri teh kršitvah izpadajo, imeti pod stalnim nadzorstvom. Tovrstne kršitve so bile v letošnjem letu v glavnem na kmetijskih posestvih in delavskih naseljih. Med temi so tudi štiri mladoletnice.

Odprti problemi moravške stanovanjske skupnosti

Cesta Zelodnik-Moravče je v obupnem stanju. Vožnja s SAP avtomobili še nekako gre. Ker pa Moravčani dosti potujejo v Domžale in Ljubljano, domov pa se vračajo s Termitovimi tovornjaki, vedno znova lahko ugotavljajo nemogoče stanje moravške ceste. O gradnji ceste se je že dosti govorilo in pisalo, ne premakne pa se nikamor. Zanima nas, kdaj se bo zgradila, če pa že ni možnosti za gradnjo nove naj se pa vsaj ta polije z asfaltom. Stanovanja ob cesti se zaradi prahu niti zračiti ne morejo, strešnica za človeško prehrano pa je podobna mleku, zaradi zaprašena streh.

Mesno podjetje »Emona«, mešnica Moravče, prodaja včasih meso, ki je komaj še užitno. Če ga pustiš v skledi nekaj časa, se ti nateče tudi za cel kozarec vode, morda zato, ker je večkrat premrznilo. O kakovosti mesa bi vedel več povedati tudi živinozdravnik, ki meso pregleduje, saj ga je že nekajkrat izločil kot neužitnega. Zelodčarji pa s teletino ne pridejo na svoj račun, ker je včasih sploh ni.

Mleko-promet Kamnik, ki pobira po moravški dolini mleko, ga plačuje kmetovalcem šele po enem ali dveh mesecih. Mleko se plačuje po množini maščobe, enkrat imaš plačanega po 35 do 38 din zaliter, naslednji mesec pa tudi za 1 do 2 din manj? Pa mleko od istih krav molznic!

Gradnja nove šole pa je najbolj kričoč primer. Šolske učilnice so razmetane po trgu v Veselovem salonu in v Zadrnužnem domu. Nekaj učilnic je v podstrešju in v poletnem času se učitelji in učenci v njih naravnost kuhajo. Med šolskim odmorom nimajo pravega prostora za sprostitve.

V središču Moravč bi bilo treba vsaj glavne ceste politi z asfaltom, kajti poleti so oblaki prahu podobni londonski megli.

Potrebno bi bilo misliti na otroški vrtec za predšolsko in šolsko mladino, ki je sedaj prepuščena sama sebi ter se iz dneva v dan podi po cestah. Sreča, da ni več nesreč, saj gre dnevno skozi Moravče v obe smeri 40 do 50 Termitovih tovornjakov s peskom.

Trgovsko podjetje »Napredek« z »Non-stop« poslovanjem, s tremi uslužbenci v dveh izmenah res ne more v dopoldanskih urah ugoditi navali in bi bilo prav, da bi v dopoldanskih urah osebje pomnožili. Pregovor pravi da je čas zlato, tu pa stojiš uro ali še več, preden prideš na vrsto. Nimajo pa včasih tega ali onega blaga na

zalogi in če vprašaš zakaj ne, dobiš odgovor, da so naročili, a niso dobili. Preskrba v Moravčah bi morala biti boljše! V Moravčah je tudi preveč gostinskih obratov, saj jih je pet, trgovina pa ena sama.

Moravško tržno perišče v Zalogu je prišlo ob svojo veljavo, ker ne služi več svojemu namenu, vzrok je pranje peska v potoku Drtijski. Moravške mamice bodo morale hoditi prat perilo najbrž na Savo, če se to ne uredi.

Popraviti bo treba moravško občinsko pokopališče.

Zivinski hlevi KZ Lukovica obrat Moravče, ki stoje v naselju dober streljaj od ceste, tudi povzročajo prebivalcem okolja neznosen smrad, posebno kadar veje vzhodni veter.

Ob stari cesti Lukovica-Moravče je 14 hiš s 65 prebivalci, ki uporabljajo pitno vodo kapnico s slamnatih ali opečnih streh brez čistilnih naprav. V poletnem času, ko je manj padavin, se nabere na strehah hiš, ki stoje blizu ceste, dosti prahu, zaradi avto voženj, v deževju pa dež vse skupaj spere v kapnice, da je nprekuchana voda neužitna.

Cesta Moravče-Kandrše se gradi že približno 40 let. S stroški za prevažanje strojev in orodja sem in tja bi se dalo tistega 1/2 km ceste že davno zgraditi.

Tudi arondacija zemljišč se vrši, samo za stare ljudi se še ni poskrbelo, no pa se čuje, da se v tem smislu že delajo pravilniki, ki bodo preskrbo kmečkega človeka uredi.

Gradnja kulturnega doma v Moravčah je lansko leto dobro napredovala, saj je v surovem stanju pod streho, želeti bi bilo, da bi tudi v tem letu doteкала finančna sredstva za nemoteno delo, da bi bil na dan republike slovesno odprt. Moravska mladina nima nobenega pravega razvedrila, zato ji drugega ne preostaja kot zabava po gostlinah, kjer pa se nauči več slabega kot dobrega. Kino predstave so sedaj v dvorani kmetijskega centra, ki sprejme le okoli 100 oseb, dvorana v novem kulturnem domu pa bo baje imela 300 sedežev.

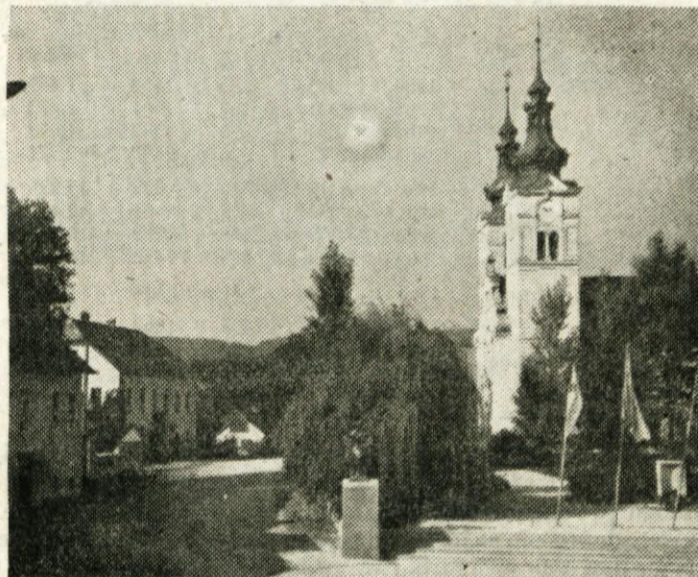
Kar se stanovanjske stiske tiče, pa moramo ugotoviti, da bi bilo potrebno zgraditi stanovanjsko stavbo z najmanj 20 stanovanji, da bi prišli uslužbenci in delavci res do zdravih higienskih stanovanj, ne pa da tičijo v najslabših luknjah.

Dosti je bilo pred leti govora, da se v stavbi zdravstvene am-

bulante zgradi javno kopališče, saj so v ta namen v pritličju že zgrajeni prostori. Za primerno ceno mislim, da bi bilo dosti obiskovalcev.

Kakor sem že uvodoma rekel, so to nekateri problemi Moravč,

so to porodni krči moravške stanovanjske skupnosti. Vsakdo od nas jih pozna. Le malo dobre volje bi bilo treba, pa bi se marsikaj rešilo, tako pa največkrat samo tarnamo in prenašamo bremena z rame na ramo.

Središče Moravč z urejenim parkom in spomenikom borcem NOB

Po zakonu o financiranju gradnje stanovanj (Ur. list FLRJ 47/59), pravil sklada ter II. redne seje upravnega odbora z dne 18. 3. 1964 — razpisuje STANOVANJSKI SKLAD OBČINE DOMŽALE

III. natečaj

za posojilo za gradno novih, ali dovršitev, dozidavo, oziroma za velika popravila obstoječih stanovanjskih hiš in stanovanj na območju občine Domžale.

Sklad daje posojilo:

1. Hišnim svetom 6.000.000 din
2. Individualnim graditeljem:
 - a) za dokončanje stanovanjskih hiš . . . 4.000.000 din
 - b) za popravilo stanovanjskih hiš ali novogradnjo 8.000.000 din
 - c) članom ZB za novogradnjo in popravila 10.000.000 din

Pogoji za pridobitev posojila:

- a) 50 % minimalna lastna udeležba posojilojemalca ali stanovanjska hiša zgrajena do vključno III. gradbene faze.
- b) 1 % minimalna obrestna mera.
- c) najdaljši odplačilni rok 25 let.

Prednost imajo ponudniki, ki nudijo boljše pogoje od razpisnih.

Posojilo osebam v delovnem razmerju se zavaruje s pisмено izjavo na administrativno prepoved na prejemke iz delovnega razmerja in z vključbo pravice na hišo, ki je zgrajena s posojilom.

Ponudbe s potrebno dokumentacijo, predpisano s pravili sklada, vložite v zaprti kuverti, opremljeni z vidno oznako »III. natečaj« pri Komunalni banki Domžale — stanovanjski krediti — I. nadstropje, kjer dobite tudi informacije o potrebni dokumentaciji. Rok za vlaganje ponudb je 15. april 1964. O izidu natečaja bo vsak udeleženec obveščen z odločbo do 30. 4. 1964.

STANOVANJSKI SKLAD OBČINE
DOMŽALE

Turistični promet v domžalski občini

Domžale se zadnja leta trudijo, da bi postale turistični kraj, kajti lega za to je več kot idealna, saj ležijo ob važni magistrali Avstrija—Italija, zato

Da se Domžale počasi vključujejo med turistične kraje, naj prikaže promet gostov in nočitev v letih 1960-1963. Poleg Domžal je prikazanih nekaj kra-

Občina	Leto	Gostje			Prenočitve		
		domači	tuji	skupaj	domači	tuji	skupaj
Domžale	1960	953	185	1138	1.485	368	1.853
	1961	1341	160	1501	2.475	198	2.673
	1962	1095	294	1389	1.638	445	2.083
	1963	1771	726	2497	2.921	947	3.868
Kamnik	1960	8212	310	8522	13.226	612	13.838
	1961	8092	338	8401	12.478	652	13.120
	1962	6950	318	7268	10.909	597	11.506
	1963	7042	390	7432	11.297	907	12.204
Vrhnika	1963	703	1621	2324	875	1722	2.597
Logatec	1960	660	402	1062	782	447	1.229
	1961	2823	2839	4662	2.773	3067	5.840
	1962	2190	3395	5585	2.732	3666	6.398
	1963	1774	3204	4978	2.275	3391	5.666

je kraj znan zlasti po tranzitnem turizmu. V bližnji in daljni okolici je mnogo privlačnih točk, ki jih domači turisti dobro poznajo, tujce je pa treba z njimi še seznani. Prav zato velja pozdraviti zamisel Turističnega društva Domžale, da bo izdalo letak, na katerem bodo opisane vse privlačne turistične točke, kraji in izletišča. Ti letaki naj bi bili na razpolago tudi na obmejnih prehodih, da bi tuj turist lahko že ob prihodu v našo državo bil seznanjen z našim krajem in bližnjo okolico.

jev, ki naj služijo le za primerjavo. Podatki so vzeti poleg domžalske občine še za občine Kamnik, Vrhnika in Logatec. Predvsem Logatec naj nam služi za vzgled.

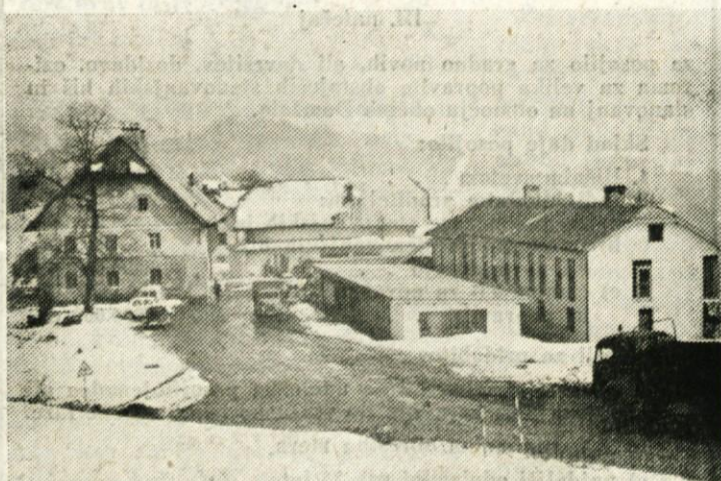
V informacijo naj navedemo, da je v domžalski gostilni »Pri pošti« 18 postelj, prav toliko postelj je na razpolago tudi v privatnih turističnih sobah. Gostišče Konšek na Trojanah pa razpolaga s 33 posteljami. Prepričani smo, če bo recepcijska služba pri Turističnem društvu v redu delovala, da se bo število postelj, ki jih bodo pri-

vatniki nudili turistom še močno povečalo. S tem pa bi se povečal tudi prtok tujih in domačih turistov.

Zelja je tudi, da bi se rekonstrukcija gostinskega podjetja »Pri pošti« nadaljevala takoj, ko bo vreme dopuščalo, kajti le na ta način bo do glavne turistične sezone usposobljena. Če bo turist zadovoljen tudi z gostinskimi uslugami, potem uspeh ne bo izostal.

Dvorišče domžalske gostilne »Pošta«, kjer so edine tujske sobe v Domžalah. Ali bo do sezone adaptacija izvršena in dvorišče urejeno. Sedanje stanje nam ni v ponos

Gostilna »Konšek« na Trojanah z novim objektom, v katerem so moderno urejene tujske sobe

DOMŽALCANI!

Bliža se nova turistična sezona in Turistično društvo Domžale bo spet organiziralo oddajanje prenočišč domačim in tujim turistom.

GOSPODINJE!

Prijavite zasebne turistične sobe v novem bifeju »TURIST« pri bencinski črpalki v Domžalah. Oddajanje turističnih sob predstavlja lep dodatni vir dohodkov.

Prometne nesreče v letu 1963

Hiter razvoj gospodarstva in dviganje življenjskega standarda spremlja naglo naraščanje števila motornih vozil in vedno večja gostota prometa na naših cestah. Ob takih pogojih se poleg normalnih težav pojavljajo še dodatne, ki nujno vodijo k povečanju števila prometnih nesreč. Medtem ko se v naš prometni vrvež vsak dan aktivno vključuje vedno več motornih vozil in novih voznikov, ostajajo ceste vedno enake. Pri modernizaciji cest se namreč srečujemo s pomanjkanjem finančnih sredstev. Tem objektivnim vzrokom pa moramo prišteti še subjektivne, katerih glavni povzročitelji so uporabniki cest s svojo neizkušenostjo, nedisciplino ter pomanjkljivo prometno izobrazbo in posebnimi osebnimi lastnostmi. Vsekakor je v zadnjem času očiten določen napredek v stanju splošne prometne varnosti, kar je viden rezultat naporov, ki so bili na tem področju storjeni. Vendar nas nesorazmerno visok odstotek prometnih nesreč, v primerjavi z drugimi državami, kjer je promet mnogo gostejši, resno opozarja, da moramo z vsemi ukrepi skušati zmanjšati število prometnih nesreč.

V Domžalah je bilo v letu 1963 naslednje število prometnih nesreč:

1. Nesreče s smrtnim izidom, 15 primerov;
2. nesreče s hudimi telesnimi poškodbami 60 primerov;
3. nesreče z lahkimi telesnimi poškodbami, 66 primerov;
4. nesreče s samo materialno škodo, 106 primerov.

Glavni vzroki prometnih nesreč:

1. Neupoštevanje prometnih predpisov, 40 %;
2. prehitra vožnja in izsiljevanje prednosti 28 %;
3. vinjenost, 27 %.

Prometne nesreče povzročene z:

1. osebnimi avtomobili, 164 primerov;
2. motornimi kolesi, 45 primerov;
3. dvokolesi, 58 primerov;
4. mopedi, 42 primerov;
5. tovornimi avtomobili, 25 primerov;
6. avtobusi, 10 primerov;
7. traktorji 4 primeri;
8. vprežnimi vozili, 4 primeri.

Predvsem moramo vedno znova ugotavljati, da so molomarnost, neupoštevanje predpisov, vinjenost, neizkušenost in obzornost še vedno glavni vzroki, ki ogrožajo naša življenja.

Uspel glasbeni večer

Zavod za glasbeno izobraževanje, kakor se sedaj imenuje glasbena šola, je v torek 3. marca 1964 priredil v kino dvorani v Domžalah glasbeni večer, ki je tako po kvaliteti, kakor tudi po obisku dokazal, da si je z dosedanjimi kvalitetnimi nastopi pridobil širok krog ljubiteljev glasbe. Prvi del je imel resen, drugi pa zabaven značaj. Prav tak program pa je pridobil in zainteresiral poslušalce obeh vrst glasbe in dvorano napolnil do zadnjega kotička.

Pri programu so sodelovale instrumentalne skupine ter solisti. Pri skupinah je posebno ugajal klavirski trio, ki je kljub mladim izvajalcem podal svojo točko zares dovršeno. Harmonikarski zbor je lepo izvajal odlomke iz Traviate in Balkanski ples. Ta ansambel je od zadnjega nastopa zelo napredoval. Od ansamblov so nastopili še godalni orkester, ki je izvajal Concertino za klavir in godala, orkester zavoda, ki je ugajal predvsem s Schumannovim »Sanjarjenjem«, ter pihalni orkester oddelka iz Mengša s solistom baritonistom Janezom Perom. Od instrumentalnih solistov je bil najboljši solist na harmoniki Janez Gabrič.

Pri programu so nastopili tudi vokalni solisti z resnimi ter zabavnimi melodijami. Od izvajalcev resne glasbe je ugajal baritonist Rok Lap, ki je ob spremljavi orkestra zavoda zapel »Ti si urce zamudila«. Od pevcev zabavne glasbe pa je najbolj navdušila Mili Resnik, ki je zapela rusko romanco »Zakim« in najbolj uspelo skladbo na domžalski »Reviji 1964« »Dečlica in ča-ča-ča«, ter pevec Franki Centa, ki je zapel skladbo Testonija Canisa »Come te«. Prvič se je tokrat predstavil 13-letni Mirko Sušnik, učenec 5.

razreda osnovne šole, ki je zapel »Violino cigano«, pesem iz filma: Mati poslušaj mojo pesem. Vse pevce popevk je spremljal zabavni kvartet pod vodstvom Tomaža Habeta.

Večer je vsestransko uspel, za kar gre zahvala tako predavateljem kot gojencem zavoda. Izvajalce so med drugim poslušali tudi predstavniki Zavoda za prosvetno pedagoško službo ter predstavniki RTV Ljubljana, ki so o prireditvi napisali naslednje:

»Dobra in pravilna je zamisel, da glasbene šole občasno informirajo javnost o svojem delu. To so dolžne družbi, svojemu delovnemu kolektivu in svojim učencem. Tako se je 3. marca zvečer predstavil javnosti Zavod za glasbeno izobraževanje v Domžalah. Iz programa je bila razvidna vsa široka dejavnost te glasbene šole in njena življenjska usmerjenost, njena povezanost s sredino, v kateri živi. Vsebinska in kvalitetna izvedba programa, pa zares lep odziv publike pričajo, da je širina, ki si jo je postavila v program glasbena šola pravilna, da je prav, da glasbena šola pritegne vse, ki se želijo udeleževati v glasbi in da skrbi za kvalitetno delo tudi na zabavnem glasbenem področju. V izvedbi programa je še posebej izstopal mladi klavirski trio, harmonikarski zbor s svojima dvema točkama, lepa interpretacija popevke Mamma in nadarjeni pianist zabavnega kvarteta.

Prireditve je jasno pokazala, da kino dvorana za take prireditve ne ustreza, da je premajhen predvsem oder. Za svojo kvaliteto dejavnost bi zavod zaslužil ustrezno dvorano in boljše prostore za svojo glasbeno šolo.

Vsakdanji prizor v hodniku Zdravstvenega doma v Domžalah, ki je spremenjen v čakalnico

Ni čudno, da občani že vrsto let zahtevajo gradnjo novega zdravstvenega doma, saj razmere same kažejo, da problem zdravstva v Domžalah ni rešen. Poleg tega pa se moramo zavedati, da je v Domžalah in širši okolici preko 10.000 zavarovancev, in da so zmogljivosti sedanjega doma več kot nezadostne. Občinska skupščina je sicer predvidela s svojim sedemletnim programom 300 milijonov dinarjev za izgradnjo novega zdravstvenega doma, vendar pa se v zadnjem času slišijo glasovi, da ta zdravstveni dom v Domžalah ni potreben. Vsakdanji prizori v hodniku Zdravstvenega doma dokazujejo nasprotno, še bolj pa govorijo tudi o tem, kako družbene službe, kamor spada tudi zdravstvo ne smejo skrbeti za našega proizvajalca in upravljalca

Se en pogled na dvorišče domžalske »Pošte«. Najbolj poznano in najbolj obiskovano domžalsko gostišče se ureja že polnih 18 let. Ali bo vsaj sedaj urejeno tako, da bo lahko v polni meri služilo svojemu namenu in da domžalčanom ne bo treba zardevati pred tujci?

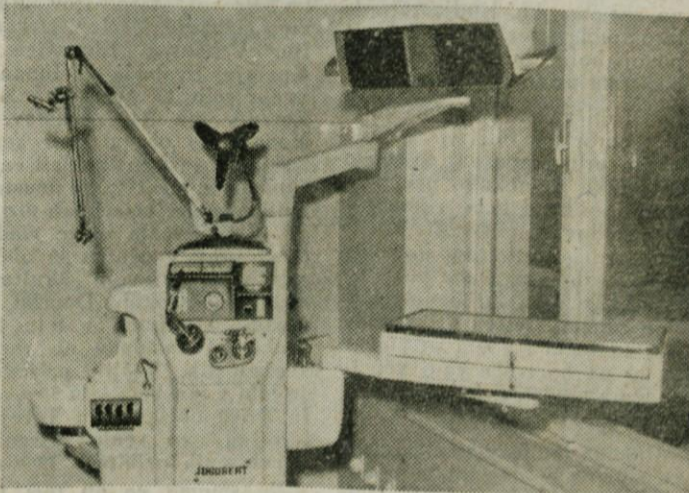
Zvezno priznanje naši občinski Gasilski zvezi

Pred kratkim sta prejela predsednik občinske Gasilske zveze Domžale Martin Andrejka in referent za prosveto pri isti zvezi Nace Vodnik visoko odlikovanje za posebno požrtvovalno delo v gasilstvu in sicer srebrno gasilsko zvezdo Gasilske zveze Jugoslavije iz rok samega predsednika te zveze tov. Krauta.

To priznanje in odlikovanje našima dvema tovarišema pa je obenem priznanje tudi naši Občinski gasilski zvezi, ki je v preteklem letu opravila veliko delo pri razvoju gasilskih društev v občini. Ze samo dejstvo, da so prav v naši Zvezi nekatera društva dosegla tako v okrajnem kot v republiškem merilu prva mesta in na med-

narodnem tekmovanju v Franciji celo srebrno medaljo (industrijska ekipa Induplati), daje delu naše Zveze prepričljivo potrdilo, pa čeprav temu nekateri oporekajo. Naša Zveza bo šla kljub zaprekam, ki jih srečuje pogumno naprej za še lepši in uspešnejši razvoj naših gasilskih društev. Posebno bi si želeli še večje povezanosti z ostalimi množičnimi organizacijami, zlasti z Občinskim odborom SZDL in Občinskim komitejem ZKS. Dobro vemo, da pri našem delu nismo brez napak, saj kdor dela ta tudi greši. Zato želimo sodelovanja in za naše delo vsaj skromnega priznanja.

Obema odlikovancema pa tovariško čestitamo!

Splošna in otroška zobna ambulanta sta se sedaj vendarle preselili, čeprav še vedno samo včasne prostore v stanovanjski hiši ob zvezni cesti. Dva nova vrtilna stroja bosta tudi mnogo pripomogla, da bo storilnost prepotrebne ustanove večja. Enega teh strojev kaže naša slika

Kulturno-prosvetna dejavnost

V zadnjem času vse več bemo o kulturi in prosveti pri nas. Vse to kaže, da se je tudi na tem področju družbene dejavnosti le premaknilo v pozitivno smer. Naš družbeni standard se je že toliko dvignil, da je prišel čas, ko bomo morali malo bolj misliti tudi na kulturno-prosvetno rekreacijo delovnega človeka. V bližnji preteklosti ta veja družbene dejavnosti le ni bila tako mačehovsko obravnavana, kot se morda komu zdi, ker je domžalska občina dajala precejšnja sredstva za kulturo in prosveto, saj delujejo na območju občine razne profesionalne kulturno-prosvetne ustanove kot glasbena šola, delavska univerza in občinska knjižnica, ki uspešno delujejo in opravljajo svoje poslanstvo. Tudi za razne investicije na tem področju je šel iz občinske blagajne marsikateri milijon. Ne smemo imeti aktivni amaterizem za edino obliko kulturnega izživljanja. Res pa je, da amaterska dejavnost preživlja krizo, ker je v zadnjih nekaj letih precej zamrla, posebno v večjih krajih domžalske občine. Ne smemo pa vse krivde valiti na občinsko skupščino, češ da v preteklosti ni zagotovila dovolj finančnih sredstev za to dejavnost. Težko je delati brez denarja, a z dobro voljo in malo prizadevanosti je mogoče marsikaj ustvariti, kar nam zopet dokazuje preteklost. Samo en primer: Nekdanje kulturno-prosvetno društvo SKUD Domžale ni dobivalo od nikoder nobenih finančnih sredstev, a vendar je zelo uspešno delovalo.

Vzroke za krizo v amaterski dejavnosti moramo iskati drugje. Eden važnih vzrokov bi bilo pomanjkanje kadrov, to je pevovodij, režiserjev in vodstvenega kadra. To pa spet ni čudno, saj sposobni ljudje raje delajo tam, kjer so materialni pogoji boljši in se jim ni treba boriti za priznanje v družbi.

« Drugi važen vzrok pa je ta, da amaterizem doživlja kvalitativno spremembo, saj so se stare oblike že nekako preživele, novih oblik pa še ni ali vsaj se še niso dovolj izkristalizirale. V današnji motorizirani in mehanizirani dobi bo treba najti nove oblike dela, ki bodo ustrezale novim življenjskim pogojem in bodo ljudem privlačne. Za to pa bo treba tudi več finančnih sredstev, ki jih bo morala zagotoviti skupnost.

Upamo, da je v tem pogledu že storjen v domžalski občini prvi korak. Občinska skupščina je v letošnjem proračunu zagotovila štirikrat toliko finančnih sredstev kot v preteklem letu. Ta denar bo porabljen predvsem za dvig amaterske dejavnosti v društvih. Pri svetu Svo-

bod in prosvetnih društev v Domžalah že dela tajnik-profesionalec, njegova glavna dejavnost bo v pospeševanju amaterizma. Pri Svetu svobod deluje tudi dramska, glasbena, filmska, klubska in kadrovska komisija, ki bodo nudile društvom strokovno in, v mejah možno-

sti, tudi materialno pomoč. Občinska skupščina je pokazala veliko razumevanja in upamo, da bo v bodočnosti tudi tako. V marsikateri slovenski občini še niso tako daleč.

Pričakujemo vso pomoč, predvsem moralno, vseh družbeno političnih organizacij,

predvsem pa SZDL in ZK, ker če bomo ostali osamljeni, naše delo ne bo moglo biti uspešno. Vse delovne ljudi vabimo, da nam po svojih možnostih prispečejo na pomoč, ker le množičnost bo zagotovila kvaliteto in uspeh.

Svet Svobod
in prosvetnih društev
društev
Domžale

Kultura v »prvem planu«

Pisce članka »SOS za kulturno-prosvetno dejavnost« v prvi letošnji številki Občinskega poročevalca je opozoril na pereče vprašanje finančnih sredstev za organizirano dejavnost kulturno-prosvetnih društev v domžalski občini. O tej problematiki je na vseh svojih sejah razpravljal na nov ustanovljeni svet za kulturo in prosveto, ki je zbral zanimive podatke o finančnem položaju društev. Lanskoletna dotacija Svetu Svobod in prosvetnih društev, ki združuje 23 društev z okrog 1800 člani, je znašala le nekaj nad 900.000 din. Ob tem dejstvu je utemeljen zaključek pisca omenjenega članka, da je ta panoga družbene dejavnosti pastorek v občinskem proračunu. Še od te skromne dotacije pa je bilo približno 80 % sredstev uporabljenih za manjše investicije (nabava stolov in razne opreme) in le 20 % za izvajanje programa. Če s tega vidika ocenjujemo dejavnost kulturno-prosvetnih društev v preteklem letu, moramo biti z rezultati zadovoljni. Društva so nastopala kot prireditelji proslav v počastitev državnih praznikov, razvila pa so tudi precejšnjo dramsko aktivnost. Po eno ali več uprizoritev z gostovanji izven domačega kraja so imela društva iz Ihana, Lukovice, Doba, Prevoj, Vira, Rov, Radomelja, Vrhpolja, Blagovice in Krašnje. Svoboda iz Ihana je imela celo 15 predstav, KUD Kersnik pa 11 predstav. V Mengšu so organizirali gostovanja Mestnega gledališča iz Ljubljane, medtem ko neustrezna dvorana v Domžalah niti tega ni dopuščala in je vladalo torej prav v centru te občine relativno največje »kulturno mrtvilo«. Godbi Domžal in Mengša sta imeli v letu 1963 preko 60 nastopov ob raznih svečanostih. Večjih prireditev je bilo v lanskem letu 59 z okoli 20.500 obiskovalci. Torej je bilo za eno večjo prireditev porabljenih približno 3000 din.

Ne smemo pa ob tem prezreti dejstva, da je bilo iz sklada za negospodarske investicije v preteklem letu porabljenih 25 milijonov za gradnjo kulturnega doma v Moravčah. Težave pri financiranju kultur-

no-prosvetne dejavnosti so torej tudi v tem, da je nujno potrebno investirati še visoke vsote »v zidove« na škodo sredstev za neposredno izvajanje programa.

Svet za kulturo in prosveto je po analizi navedenih dejstev ugotovil, da so skopo odmerjena finančna sredstva eden od temeljnih ovir za razmah kulturno-prosvetne dejavnosti v občini in je to tudi upošteval pri sestavljanju predlogov za postavke v novem občinskem proračunu. Odobrena dotacija Svetu Svobod in prosvetnih društev za leto 1964 znaša 3.795.000 din, tj. približno 4-krat več kot lani. Ta predlog je bil sestavljen po posvetovanju z občinskim Svetom Svobod in prosvetnih društev, ki je smatral, da bi ob tej dotaciji društvena dejavnost lahko zaživele. Svet Svobod in prosvetnih društev je ob povišani dotaciji tudi lahko nastavljal profesionalnega tajnika, ki bo društvom v pomoč pri organizacijskih problemih in tudi pri izvajanju programa.

Tudi glede investicij za kulturno-prosvetno dejavnost je

občinska skupščina pokazala veliko razumevanje. Za dograditev kulturnega doma v Moravčah je predvidenih v letu 1964 nadaljnjih 25 milijonov, za izgradnjo prepotrebne dvorane za sejme, športne in druge prireditve v Domžalah pa 65 milijonov iz sklada za negospodarske investicije. Povišane so bile tudi dotacije občinskemu komiteju ZMS in Studentskemu klubu, ki bosta tudi del sredstev uporabila zlasti za kulturno-prosvetno dejavnost med mladino.

Omenim naj, da so znatno povečane tudi dotacije občinski knjižnici (1963 — 1.500.000 din, 1964 — 2.200.000 din) in Delavski univerzi (v letu 1963 2.500.000 din ter v letu 1964 3.000.000 din).

Vsa ta sredstva bodo omogočila iskanje novih oblik kulturno-prosvetne dejavnosti, ki je delovnemu človeku nujno potrebna. To spremenjeno politiko občinske skupščine do kulturno-prosvetno dejavnost pa naj upoštevajo tudi vsi tisti, ki bodo še govorili in pisali »o kulturi na 13. kilometru«.

Konferenca Zveze vojaških vojnih invalidov

Na redni letni konferenci ZVVI so delegati iz vseh krajev v občini razpravljali o delu svoje organizacije in o življenju samih članov. Iz poročila je bilo razvidno, da vključuje organizacija 672 članov in da je bilo njeno delo usmerjeno v re-

ševanje socialnih in zdravstvenih problemov ter v rekreacijo. Tako je bilo na okrevanju v Strunjanu, Izoli, Simonovem zalivu in na Jelovici 77 članov. Sredstva za to okrevanje je prispeval Komunalni zavod za socialno zavarovanje. Tudi skrb

Delovno predsedstvo konference z narodnim herojem Francem Avbljem-Lojkom kot predsednikom

za borbe je v preteklem letu bistveno napredovala. Komisija je reševala okoli 150 prošelj in jih posredovala skladu za borbe pri občinski skupščini. Posebno vprašanje, ki ga organizacija le s težavo rešuje, je vprašanje stanovanj za člane, posebno v Domžalah. Kljub temu, da je bilo v zadnjem letu na razpolago 10 milijonov dolgoročnega kredita in da je bilo sklenjenih 8 pogodb za nova stanovanja, to vprašanje še vedno ni rešeno, saj čaka na stanovanja kar 30 nučnih prosilcev.

Sportno življenje in rekreacija sta v organizaciji močno razvita, posebno še na posameznih izletih, ki jim organizacija posveča vso pozornost. Na konferenci je bilo poudarjeno, da se člani aktivno vključujejo v

družbeno dogajanje in da jim to daje tudi osnovo za nadaljnje pozitivno reševanje problemov, ki jih sedaj tarejo. Organi občinske skupščine kažejo veliko razumevanja za reševanje socialnih problemov in tudi program, sprejet na konferenci, predvideva še plodnejše delo organizacije. Zveza bo posvetila vso skrb tistim svojim članom, ki so zaradi arondacije izgubili sredstva za preživljanje in bo socialne probleme teh ljudi skušala pozitivno reševati ob pomoči družbenih činiteljev.

Novo predsedstvo organizacije bo skušalo še popestriti celotni program dela s tem, da bo posvečalo največjo skrb okrevanju članov in pa izletom ne samo po Sloveniji, ampak tudi po bratskih republikah.

Vprašanje

Tovariš urednik!

V vašem časopisu ste že večkrat pisali o tem, da za kulturo v Domžalah ni dovolj razumevanja in da so sredstva, ki jih občinska skupščina namenja vsako leto kulturnemu življenju, preskromna.

V prejšnji številki pa je bil objavljen proračun občine za letošnje leto in iz njega sem razbral, da so se sredstva prav za to panogo družbene dejavnosti občutno povečala.

Sedaj pa se sprašujem kje je vzrok, da se kljub povečanim družbenim sredstvom za kulturno dejavnost niti ena kulturna organizacija ni spomnila slovenskega kulturnega praznika in da ni bilo nikjer nobene proslave v spomin na našega največjega pesnika Franceta Prešerna?

Na to vprašanje objavljamo prispevek Studentskega kluba, ki lahko služi kot odgovor.

Polena pod noge ali kaj?

Zadnje čase je bilo prelitega že precej črnih in spregovorjenih veliko besed o domžalskem kulturnem življenju, ki je že nekaj let predmet stalne ostre kritike. In to po pravici! Zakaj? — Zato ker Domžale (beri: domžalska Svoboda) niso sposobne dati ene dramske predstave v sezoni, niso sposobne sestaviti enega pevskega zbora, čeprav dobro vemo, da je vse to pred leti že bilo. Ne držijo tudi popolnoma izgovori, češ Ljubljana je preblizu, Domžalčani niso zainteresirani, imajo doma televizorje itd. S tem le nekateri odgovorni ljudje valijo krivdo s svojih ramen na razne objektivne težave, v resnici pa se za tem skrivajo nesposobnost, ali pa vsaj prevelika lagodnost. Odkrito moramo priznati, da je bila upravičena marsikatera pikra beseda na račun mladih, češ samo vpijete in kritizirate, ne naredite pa nič! Toda Občinski komite Zveze mladine in Studentski klub sta se le izmotala iz lastnih težav. Tako je bila prva skupna akcija Revija 1964, ki je z nabitno dvorano dokazala, da je le treba prisluhniti občinstvu, ki je lačno kulture. Zatem so se študentje obvezali, da bodo organizirali Prešernovo proslavo v kinu. Začeli so vaditi poseben, nov program, ki naj bi na

svojevrstni način počastil spomin velikega pesnika. Toda tedaj so se začele težave, ki so navsezadnje povzročile, da so Domžale ostale letos brez proslave. Zakaj? — Dvorano so si rezervirali že v januarju za 4. februar (kajti le v torkih je dvorana prosta). Program je bil pripravljen, menili so se celo za nove reflektorje v kinu, ki bi bili za izvedbo nujni. Potem pa kot strela z jasnega: 4. II. bo v kinu zbor volivcev. Morali so odpovedati. 11. februarja je bil pustni torek. Spet nič. Končno: 18. februarja, so sklenili. In spet! Samo in edino na ta torek je kinopodjetje predvajalo film »Zaklad v srebrnem jezeru« Karl May. Pravijo sicer, da so imeli to naprej planirano, toda povedali so to šele nekaj dni pred prireditvijo.

Bolj zlobni Domžalčani se sprašujejo, kako je Karl May izrinil Prešerna! Nekateri kritiki sicer pravijo, da bi bila proslava lahko v salonu na »Pošti«, ali v sejni dvorani Občinske skupščine, vendar... presodite sami. Proslava je vendar namenjena širokemu krogu, ne pa pešiči. Zato se lahko po pravici vprašamo: polena pod noge, ali kaj? Upajmo, da bo z novo dvorano problem vsaj delno rešen!

Občni zbor AMD Domžale

Občni zbor Avto-moto društva Domžale, ki je bil dne 23. 2. 1964, je pokazal marsikaj zanimivega iz dela in problemov društva. V vseh poročilih, ki niso bila skopa s podatki, je bilo zaslediti le eno misel, — graditev garaž — ki so tako neobhodno potrebne v Domžalah, centru močne motorizacije. Vsa sredstva, ki jih društvo dobi z usposabljanjem voznikov, ljubosumno čuva za ostvareitev tega cilja. Upravni odbor ni zanemarjal svojih dolžnosti, nalletel pa je na premajhno razumevanje pri ostalih organizacijah. Društvo do sedaj še ni moglo dobiti lokacije, oziroma se je ta že nekajkrat spremenila. Poraja se nehote misel, ali vsi ti člani, ki naj bi bili kot vozniki tudi zainteresirani na izgradnji tega objekta, tj. garaž in delavnic s poceni uslugami, s pralnicami in učilnicami, niso preveč indiferentni do društva.

Zalostno je, da se mora v tako razvitem centru kot so Domžale, društvo potikati po nekdanjih skladiščih in lesenih barakah. Zalostno predvsem zato, ker se pešiča ljudi z vsemi silami trudi in prizadeva uresničiti prepotrebno in koristno zamisel, a ne dobi nikjer podpore.

Morda je pri svojem delu društvo pozabilo na povezavo z ostalim članstvom. Zato si je zadalo sedaj nalogo — sklice-

vati razširjene sestanke upravnega odbora in članov, organiziralo bo predavanja za vse mlade in stare voznike, ki kaj radi pozabijo po opravljenem izpitu na lepo vedenje voznika na cesti.

Lani organizirana tekmovanja po šolah so pokazala lep uspeh. Koliko res dobrih nalog o prometu in prometnih predpisih je bilo napisanih, kar nam zagotavlja, da bodo iz teh učenec nekoč dobri vozniki, morda pa tudi sodelavci pri prometnih akcijah.

Tudi odraslim voznikom ne bi škodovalo, če bi si od časa do časa osvežili svoje znanje o prometnih predpisih, da bi pogosteje našli pot v društveno pisarno in da bi s svojim sodelovanjem pomagali dvigniti ugled društva.

Take in podobne misli in želje so prevevale občni zbor, ki je trem zaslužnim dolgoletnim članom dal priznanje za njihovo nesebično delo in jih odlikoval z zlatimi značkami Avto-moto zveze. Odlikovani so bili Anton Pezdir, Vida Bogataj in Stane Smon. Želimo, da bi bilo še več članov s takim visokim priznanjem.

Društvo vabi vse voznike motornih vozil naj se vključijo kot aktivni delavci v AMD, ker le tako bo društvo lahko uspešno opravljalo naloge, za katere je bilo ustanovljeno.

V tej napol podrti baraki pa ima Avto-moto Domžale shranjene svoje avtomobile. Nekateri pravijo tej baraki garaža.

Predlog statuta občine Domžale dan v javno razpravo

Pred tremi tedni je bil dan občanom v javno razpravo osnutek statuta občine Domžale, ki je bil dotiskan v 5000 izvodih. Statut je bil občanom razdeljen po delovnih kolektivih, preko krajevnih odborov SZDL in vseh ostalih družbenih organizacij.

Pozivamo vse občane, da statut dobro pregledajo in dajo svoje pripombe k posameznim njegovim določbam. Pripombe, predloge in dopolnila sprejema občinski odbor SZDL in oddelek za splošne zadeve občinske skupščine do konca tega meseca.

Če predloga statuta nimate, ga lahko dobite na občini ali krajevnih uradih.

Občani, sodelujte s svojimi predlogi, da bo naš statut čim popolnejši!

Šport v naši občini

Obsežno področje domžalske občine je med industrijsko močno razvitimi predeli Slovenije. Tudi športna tradicija je v Domžalah že stara, sam šport pa se je s časom precej spremenil, dobil večji obseg ter povečal svojo vrednost tudi v družbenem življenju. Posebno zadnja leta so za športno življenje naše komunne med najpomembnejšimi, saj bodo postavljene temelji imeli močan vpliv v vsem nadaljnjem športnem razvoju.

Res je, da je ObZTK napravila precej, da bi šport dobil zdravo osnovo, vendar pa se je le nekoliko preveč držala starih centrov in že vpeljanih smeri. Znano je, da so nekateri predeli športno čisto odrezani in kjer je šport še pravi pastorek. Prav te pa bo v prvi vrsti potrebo poživiti.

Seveda pa pri tem ne smemo pozabiti na sam center v Domžalah, kjer naj bi se pričelo misliti tudi na kvalitetni šport, ki naj bi bil afirmacija kvantitetnega športa, ter načrtnega dela v vsej občini. Prav to, da bodo šport gojili v vseh predelih pa je pogoj, da bi se kvaliteta zbrala v ožjem centru, ki bi lahko reprezentiral, seveda pod nadaljnjim strokovnim vodstvom, športno dejavnost Domžal v republiškem merilu, v katerem zaenkrat naši športniki žal ničesar ali le malo pomenijo, čeprav tega ne morem trditi za preteklo čase, ko so se tudi naši zastopniki enakopravno borili z drugimi.

Vsekakor bomo pri tem naleleti na številne probleme, ki pa jih bomo morali rešiti ali vsaj reševati. V prvi vrsti je nujno, da odpade vsako klubštvo. Sama vodstva poedinih klubov, kot tudi igralci bi se morali zavedati, da bo njihov klub res nekaj izgubil, oziroma izgubili bodo najboljše igralce, ki pa bi v nekem centralnem klubu, pod strokovnim vodstvom ter ugodnimi pogoji, lahko razvili maksimum svojih sposobnosti, in postali kvalitetni športniki, na katere bi lahko resno računali. Poglejmo le en sam primer. Imamo večje število nogometnih ekip, ki pa več ali manj le životarijo, so pa v njih igralci, ki bi združeni in pod strokovnim vodstvom trenerja, pedagoga, lahko precej pomenili in bi z njim lahko dobili svojega predstavnika v slovenski ligi. Drugače pa je veliko vprašanje, koliko časa bodo ti klubi še živeli.

Bistveno pa bi seveda bilo, da bi se enkrat prešli na pravo politiko kadrov, da bi začeli z delom pri najmlajših, ne pa pri članih, kot to delamo sedaj. Pionirske ter mladinske ekipe imamo le zato, ker tako pač zahtevajo propozicije, skrb za-

ne pa nam je deveta briga. Celotno delo bi morali opravljati načrtno preko vsega leta s praviimi treningi, šolami, obenem pa kar najtesneje sodelovati z vsemi drugimi organizacijami. Mogoče ne bi bilo napačno, če bi ObZTK štipendirala nekoga na Višji šoli za telesno kulturo, ki bi bil nato lahko nastavljen kot profesionalni trener, ki bi nudil svoje strokovno znanje povsod, kjer bi ga potrebovali. To je precej daljnosežna politika, če vemo, da dela v Sloveniji le 16 poklicnih trenerjev, vendar pa bomo morali slej ko prej misliti tudi na to. Znano je tudi, da je pri nas precej športnikov, ki so že opravili trenerske ter instruktorske tečaje, ki so bili organizirani v okviru športne zveze. Vprašanje je le, kje so sedaj ti ljudje in kdo vodi evidenco o njih. Na dlani je, da sami od sebe ne bodo začeli delati, pač pa jim bo moral nekdo nuditi

Grad Jožica, 6. razred I. osnovne šole Domžale — Innsbruck 1964 — tuš

tisto najosnovnejše, da bodo lahko normalno delovali. Zakaj ne bi za začetek pritegnili teh ljudi, ki imajo prav gotovo veselje do dela.

Marsikaj bo še potrebno urediti, da bomo končno lahko preko množičnega športa, ki bi naj ga gojilo čim več ljudi, pričeli misliti tudi na kvalitetni šport.

Želja po kvalitetnem nogometu

Bliža se čas, ko bodo spet oživela naša nogometna igrišča. Tudi občani, ki se zanimajo za uspehe naših nogometašev, že težko pričakujejo začetek prvenstvenih tekem, ki nam omogočajo navijanje in razpravljanje, pa naj bo to o moštvu ali o posameznem igralcu. Vemo, da že nekaj let ne dosegajo naša moštva tistih rezultatov, ki smo jih bili vajeni. Upadel je tudi interes gledalcev, vsi ugotavljamo, da je zelo malo kvalitetnih iger.

Rad bi opozoril pred občinim zborom nogometne klube, da bi se enkrat res temeljito pogovorili in dogovorili o ukrepih, da bi tudi v naši občini dosegel nogomet tisto stopnjo kvalitete, ki bi gledalcu nudila užitek, kraju pa ugled med športniki.

Lahko trdimo, da imamo v občini res dobre, nadarjene no-

gometaše, ki pa jih ne znamo združiti ali pa nočemo, da bi sestavili moštvo, ki bi se uveljavljalo na zelenem polju.

Ne vidim perspektive nogometa, dokler bo vladala razdrobljenost sil po naših klubih (imamo jih pet, pa vsi se trudijo v najnižjem razredu). Ne bi trdil, da prevladuje po klubih lokalpatriotizem, zavedam se, da je vsak klub zainteresiran za doseg čimboljšega mesta na lestvici.

Cudno se mi pa le zdi, da še nismo prišli do prepričanja, da ob taki razdrobljenosti nimamo perspektive in ne bomo kmalu dosegli kvalitete, ki bi bila potrebna za uspešno uvrstitev naših klubov.

Vsi starejši navijači poznajo zgodovino domžalskega nogometa in vedo marsikaj poveda-

ti. Omenim naj samo združitev dveh klubov: Diska in Domžal, ki sta uspešno nastopala v obdobju pred revolucijo. Če sta čutila kluba kot sta bila Disk in Domžale potrebo po združitvi, pa še pod vplivom strankarskega značaja, se mi zdi potrebno ugotoviti, da ne bi bilo odveč, če bi bil tudi sedaj v Domžalah klub sestavljen iz najboljših igralcev, ki bi zastopali občino.

Potem ne bi prišlo do izraza rivalstvo in medsebojno obračunavanje, ki velikokrat pokvari marsikatero nogometno tekmo.

Če ugotavljamo da se 5 klubov izživlja v podzvezi brez perspektive, je res žalostno, da ne iščemo skupnega izhodišča in da smo zadovoljni s tem, kar imamo. Da ne bi tega kdo napašno razumel in mislil, da stremimo za tem, da bi bNo vse v Domžalah. Še zdaleč ne, toda izhajajoč iz tega, da so Domžale center občine in predstavljajo kraj, kjer naj bi se odvijalo kulturno in športno življenje še v kar največjem obsegu, potem si lahko predstavljamo težnje, da bi v naši občini imeli vsaj eno, res dobro moštvo.

Pohvaliti moramo prizadevnost vodstev nogometnih klubov, ki so po svojih močeh brez kakšne večje finančne pomoči, vodili svoja moštva z namenom, dosegati čim boljše rezultate na nogometnih igriščih. To sem napisal zato, da bi tudi vodstva klubov razmislila o res kvalitetnem moštvu, ki naj bi zastopal našo občino in si priboril v nogometu mesto, ki mu pri tolikih dobrih igralcih tudi pripada.

Smučarski tečaj za učence osnovnih šol

Občinska Zveza prijateljev mladine je organizirala v času zimskih počitnic smučarske tečaje za učence osnovnih šol. Tečaji so bili na Brdu pri Lukovici, v Moravčah, Radomljah in Domžalah.

Za učence iz osnovnih šol Domžale I in Domžale II. Doba, Ihana in Jarš je bil tečaj na Pustovki. Udeležilo se ga je 54 tečajnikov, od teh jih je bila večina s I. osnovne šole.

Ob zaključku tečaja je bilo organizirano tekmovanje v slalomu po skupinah, kjer so bili najboljši naslednji:

I. skupina

1. Bojan Kaplja 30,1 sek.,
2. Vinko Grabner, 33,4 sek.,
3. Lado Kotnik, 34,1 sek.

II. skupina

1. Dušan Vajt, 17,0 sek.,
2. Žiža Bevc, 17,1 sek.,
3. Lado Suštar, 19,5 sek.

III. skupina

1. Tone Tomažič, 13,6 sek.,
2. Franci Kokalj, 13,8 sek.,
3. Ludvik Lavrič, 16,5 sek.

Tečaj v Domžalah je vodila telovadna učiteljica Ela Košir.

V naslednji številki bomo objavili intervju s predsednikom Sklada za telesno vzgojo OS Domžale, Otmarjem Lipovškom o financiranju telesne vzgoje v občini v letu 1964